

**MOZGÁSKORLÁTOZOTTAK EGYESÜLETEINEK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE**

1032. Budapest, San Marco u. 76.

Levelezési cím: 1300. Budapest, Pf. 141.
Telefon: (1)388-5529; (1)388-2387; (1)388-2388;
(1)368-1758; (1)454-1174; (1)454-1136;
Fax: (1)454-1144; (1)250-9013
E-mail: lajos.hegedus@meoszinfo.hu
Internet: www.meosz.hu
Bankszámla szám: 11703006-20034962
Adószám: 19002732-2-41.

JAVASLAT

**A MEOSZ ÁLTAL KIDOLGOZOTT SZAKKÉPZÉSI MODELLEK
HASZNÁLATÁRA, A SZAKKÉPZÉSI RENDSZEREK VÁLTOZTATÁSÁRA**

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény a fogyatékkal élő felnőttek általános, nyelvi, valamint szakmai képzésének támogatására normatív támogatást írt elő. Ez a támogatás három éve megszűnt. A fogyatékkal élő ill. megváltozott munkaképességű személyek kétharmada alapfokú képzettséggel rendelkezik. Foglalkoztatásuk érdemi fejlesztése továbbképzésük nélkül nem képzelhető el.

A támogatási rendszer megújítása, a szakképzés felfejlesztése a korábbi alapokon csak részben képzelhető el. Célszerű az alábbi változtatásokat végiggondolni:

- Gyakorlat orientált szakmai képzés egymásra épülő, de szintenként is önálló munkavégzést biztosító rendszer szerint (Angol NVQ). Így 3-6 hónap alatt elérhető, hogy a felnőtt új pályára álljon.
- eTeaching és eLearning rendszerek működtetése a fogyatékos személyek bejárasi akadályainak csökkentésére
- Motiváló, tanulást segítő, új pályára állást támogató módszerek alkalmazása
- Az érintett szervezetek érdekeltségi rendszereinek megváltoztatása

Javaslat: A MEOSZ Oktatási, Továbbképző és Távmunka Intézet munkáját érdemes áttekinteni, értékelni, az intézetet érdemes módszertani központként használni, fejleszteni, mert a MEOSZ társadalmi bázisán országos tapasztalatok szűrhetők le és az új elképzelések pilot programjai gyorsan és olcsón végrehajthatók. Javaslataink a rendelkezésre álló források jobb felhasználásával mutatnak kitörési pontokat.

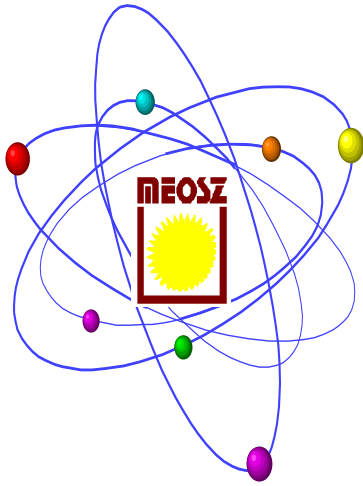
Csatolt anyagok

1. A szakképzés helyzete, változtatási javaslatok (rövid összefoglaló)
2. A fogyatékos személyek szakképzéséről (Szakképzési Szemle 2009/3 előadás)
3. A MEOSZ Oktatási Intézet számai (10 év)
4. eTeaching és eLearning a MEOSZ Oktatási Intézetében

2010 május

Dr. Hegedüs Lajos
elnök

MOZGÁSKORLÁTOZOTTAK EGYESÜLETEINEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE

***OKTATÁSI, TOVÁBBKÉPZŐ ÉS
TÁVMUNKA INTÉZET***

EDUCATIONAL AND TELEWORKING INSTITUTE
OF THE NATIONAL FEDERATION OF ASSOCIATIONS OF DISABLED PEOPLE

(Nyt.szám: 01081804 FAT akkreditációs szám: AL-1585)

1032 Budapest, San Marco u. 76.

<http://www.meosz.hu>

Igazgató: Dr. Derera Mihály

**A SZAKKÉPZÉS HELYZETE
VÁLTOZTATÁSI JAVASLATOK**

2010 Május
© MEOSZ OTTI

A fogyatékkal élő emberek és a megváltozott munkaképességű munkavállalók szakképzésének helyzete

A szakképzés rendszere átvette az angolszász modulrendszert *de annak munkaerő piaci célzatossága nélkül*, ezért nem vagyunk képesek 6-12 hónap alatt értékesíthető szaktudást nyújtani sem a rehabilitációs sem a nyílt munkaerő piac számára, miközben a megváltozott munkaképességűek döntő többsége ennél magasabb szintű átképzésre nem vállalkozhat szociális és előképzettségi okokból egyaránt. A fogyatékosok motiváló, felkészítő (ha tetszik előkészítő) képzései döntően látzatképzések, hasznosítható szakmai ismeretek és beilleszkedési készségek kialakítására alkalmatlanok.

Munkát kereső megváltozott munkaképességű emberek felkészültségét vizsgálva megállapítottuk, hogy 800 főből 495 (61%) alapfokú végzettséggel, 261 fő középfokú végzettséggel (32%) míg 45 fő felsőfokú végzettséggel (7%) rendelkezett. Egy évnél régebben munkanélküli volt 561 fő, *többségük (85%) az alapfokú végzettségűek közül került ki.*

A helyzetet szomorúan jellemzi, hogy például a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet <http://www.szakma.hu/> szakiskolai fejlesztési oldalán a Hátrányos helyzetűek reintegrációja c menüpontja aktualitásként ezt tartalmazza: „jelenleg nincs kapcsolódó cikk”.

Végezetül elgondolkodtató, hogy miközben felnőttképzésben 2008-ban 453 ezer fő vett részt, a megváltozott munkaképességűek rehabilitációs képzésében 92 fő, a hátrányos helyzetűek felzárkóztató képzésén 579 fő részesült. Az oktatás színvonalára utal, hogy a felnőttképzésben résztvevők kevesebb, mint 50%-a tett sikeres vizsgát. Elgondolkodtató, hogy a költségvetési szervek munkáltatóként több személy oktatását finanszíroztak (30 e fő), mint amit a költségvetés a Munkaerő piaci alapból és az első szakképesítést megszerzők részére biztosítottak (27 e fő). Elgondolkodtató, hogy fogyatékos felnőttek részére szervezett szakképzésen mindössze 564 fő vett részt. Elgondolkodtató, hogy a szakképzés és felnőttképzés terén az állam a résztvevők 25%-ának költségét fedezi. Mindez súlyos prioritási zavarokat jelez.

A helyzet abszolút jellemzésére mi sem jellemzőbb, mint hogy az SZMM honlapján a felnőttképzés támogatása rovatban most is az szerepel, hogy költségvetési forrás hiányában erre nincs keret.

A költségvetés egyébként 2010 évben a szakképzés és felnőttképzés területére mintegy 32 Mrd. Forintot költ, miközben a vállalatok szakképzési hozzájárulás befizetéséből 49 Mrd. Forintot vesz be. A célzott, a fogyatékosok rehabilitációját és rehabilitációját is tartalmazó rendszer tehát csak annyit igényel, hogy a forrást ne másra költsek el, mint amire beszedik.

Érdekeltség

A szakképző iskolák állami normatívája független attól, hogy a szakképzést elvégzők a munkaerő-piacon hogyan érvényesülnek, ezért számos területen évtizedek óta felesleges szaktudás átadás zajlik. Az iskolák abban érdekeltek, hogy az egyes szakmákat hosszú ideig tanítsák (a fejkvótát hosszú ideig kapják), és érdekeltek abban, hogy hagyományos oktatási területeiket védelmezzék, hiszen ha új területre lépnek át, fejleszteniük, beruházniuk kell. A szakképzés OKJ és FAT akkreditációi ezekhez az érdekeltségekhez alkalmazkodnak, felesleges tudás-átadásokat (és így költségeket) építve be a „hitelesített” oktatási folyamatba.

A szakképzés ezen érdekeltségek miatt hosszabb ideig tart és 30-40%-al drágább, mint kellene.

Változtatási javaslatok

1. A megváltozott munkaképességű és felnőtt fogyatékosok szakképzését az angol (NVQ) 1-től 5-ig terjedő szakképzési rendszere szerint kell átalakítani. Ennek lényege, hogy a modulokból összeállított anyag 80%-a gyakorlati képzés, az elméleti oktatás 20%-át a gyakorlat mellé legszükségesebb ismeretekből válogatják. Az 1. a legalacsonyabb képzettség (alap részfeladatok teljes körű megoldása), az 5. szint a legmagasabb (szakmunkás képesítésnek felel meg). A hallgatók annyi fokozatban kapnak képzést, amennyit elvégezni képesek. A fokozatok önálló vizsgával zárulnak. Így aki csak az 1. szint elvégzésére képes, az is képes alapfeladatok gyakorlati kivitelezésre a munkavégzés során. Például a kőműves képzés 1. szintje után az értelmileg akadályozottak is képesek anyagkeverési és egyéb segédfeladatok szakszerű elvégzésére, míg a műszaki rajz ismertetésére csak a 4. és 5. szinteken kerül sor. A munkáltató ezáltal az adott feladatra jól képzett munkaerőt kap anélkül, hogy a munkaerő alkalmas volna a szakma teljes elsajátítására. Az egyes szintek 3-6 hónapot vesznek igénybe, tehát átképző intézményekben rövid idő alatt megszerezhetőek a munkaerő piacon eladható kompetenciák.

Az oktatás végén az adott részfeladatra jól kioktatott munkavállalót az oktatási intézménynél létrehozott kihelyező csoport veszi át, akiknek legtöbbször elegendő lesz a kipróbálási támogatás alkalmazása a sikerhez.

2. A megváltozott munkaképességű és fogyatékos személyek oktatásában létre kell hozni az alkalmazkodási és motivációs készségek fejlesztésének rendszerét. A réteg munkaerő piaci hátrányainak nagy része abból származik, hogy hátrányaikat a munka világától idegen eszközökkel próbálják kompenzálni. Egy részük úgy véli, hogy a munkáltató köteles szociális és egészségügyi problémáikhoz alkalmazkodni, más részük arra vár, hogy az államnak kárpótolnia kell őket elszenvedett hátrányaikért. Ugyancsak jelentős részük frusztrált, maga sem képes elfogadni egészségügyi helyzetét. E hátrányok leküzdése nélkül a munkahelyi beilleszkedésük nem lehet sikeres. Jelenleg a munkaerő-piaci tanácsadás keretében folynak ugyan ilyen próbálkozások, ezek sikere azonban a végrehajtók tehetségén múlik, mert a szükséges pszichológiai és gyógypedagógiai ismeretekkel nem rendelkeznek. Különösen fontos e téren az ún. sorstársi tanácsadók közreműködése, akik maguk is sikeresen rehabilitált emberek, saját példájukkal (is) tudják motiválni a munkavállalókat.

3. A rehabilitációs célú oktatás kiválasztása, megvásárlása, a rehabilitációs járadék rendszer valódi működtetése szakmai szervezetben kell történjen. Jelenleg a rehabilitációs eljárás és a megváltozott munkaképességű dolgozók oktatásának szervezése a munkaügyi szervezetek dolga, akik nem rendelkeznek az ehhez szükséges szakmai kompetenciák teljességével. Ezért az érintetteket legtöbbször olyan tanfolyamokra küldik, melyek számukra még sikeres elvégzés esetén sem adhatnak biztos munkalehetőséget. A foglalkozási rehabilitációba a valós pedagógiai ismereteket be kell kapcsolni, mert e nélkül csak drága látszatsmegoldások szülehetnek. A modern, nyílt munkaerő piacon használt technológiák oktatásának és elsősorban gyakorlati elsajátításának kitűnő eszközei lehetnek a tranzit foglalkoztatási célú védett szervezeti foglalkoztatók.

4. A szakképzés és felnőttképzés értékelése, akkreditációjának megváltoztatása. Jelenleg a felnőttképzés „hitelessége” az akkreditációban testesül meg. Az NSZFI tevékenysége és a

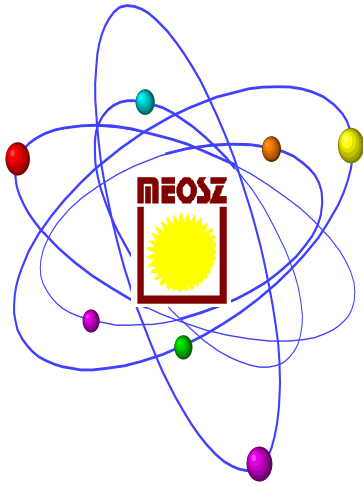
működéséhez szükséges árbevétele arra koncentrálódik, hogy jóváhagyja az akkreditációkat. Ezek olyan formai dokumentumok, amelyek helyes kitöltésével bárki bármilyen témában létrehozhat akkreditált oktatást anélkül, hogy azt a termelői vagy közsféra visszaigazolná. Az egyes kurzusokat 3-5 évente az újabb állami bevételek érdekében újra kell akkreditáltatni, amivel ezek érdemi értéke nem frissül vagy kontrollálódik, hanem csak újabb bürokratikus teendőkkkel és legfőképp befizetésekkel jár. Az akkreditáció helyett be kell vezetni, hogy az oktatás finanszírozásának alapja az adott szakma járulék bevételeivel illetve a sikeres elhelyezkedésekkel korrelációban legyen.¹ Ha pl. egy kőműves átlagos járulék bevétele 1 M Ft és az adott intézet oktatott hallgatóinak 20%-a helyezkedik el 1 éven belül a szakmában, akkor az adott intézet 1 főre 200 e Ft/év oktatási díjat kaphasson az államtól. Ezzel szabályozható, hogy a rossz intézetek, rossz metódusok és nem szükséges oktatások visszaszoruljanak, míg a kurrens szakmák képzésére történő átállás gazdaságos legyen. E szabályt érvényesíteni kell a fogyatékosok és megváltozott munkaképességűek oktatására is, legfeljebb alacsonyabb korrekciós mértéket kell alkalmazni, hogy többszörös elhelyezkedési hátrányuk ne csökkentse az oktatásuk lehetőségét.²

Mindez nem korlátozza a szak és felnőttképzés szabadságát, megszabadítja az intézeteket az értelmetlen kötelezettségektől, ugyanakkor elmozdítja az évtizedek óta egy helyben topogó szakképzést a kívánt irányba.

---

¹ Téves nézetnek tartjuk, hogy az oktatás színvonalát akkreditációs eljárásokkal és minőségbiztosításokkal „garantáljuk” mert ezek jórészt csak bürokratikus követelményeknek való megfelelést jelentenek miközben tényleges hasznot (az akkreditációs díjak befizetésén túl) nem hoznak.

² Az általunk adott mérték csak példa, ennek konkrét meghatározásához szakértők bevonására van szükség.

MOZGÁSKORLÁTOZOTTAK EGYESÜLETEINEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE

OKTATÁSI, TOVÁBBKÉPZŐ ÉS TÁVMUNKA INTÉZET

EDUCATIONAL AND TELEWORKING INSTITUTE
OF THE NATIONAL FEDERATION OF ASSOCIATIONS OF DISABLED PEOPLE

(Nyt.szám: 01081804 FAT akkreditációs szám: AL-1585)

1032 Budapest, San Marco u. 76.

<http://www.meosz.hu>

Igazgató: Dr. Derera Mihály

A SZAKKÉPZÉS HELYZETÉRŐL

Részletesebb helyzetismertető előadás

Megjelent:

SZAKKÉPZÉSI SZEMLE 2009/3

Dr. Derera Mihály

"A fogyatékosok szakképzése, a szakképzés fogyatékosága".³
(Előadás)

---

³ A cikkhez kapcsolódó adatok megtalálhatóak a lap elektronikus mellékletében ([www.mszt.iif.hu/Szemle+ / Szakképzési Szemle 2009/3](http://www.mszt.iif.hu/Szemle+/) - elektronikus melléklet / Dr. Derera Mihály: A sajátos nevelési igényű gyerekekről avagy "A fogyatékosok szakképzése, a szakképzés fogyatékosága").

Dr. Derera Mihály

"A fogyatékosok szakképzése, a szakképzés fogyatékosága"

Mindenekelőtt hadd mondjak pár szót magunkról. A mi intézetünk (a Mozgáskorlátozottak Egyesületei Országos Szövetsége Oktatási, Továbbképző és Távmunka Intézete) azzal a céllal jött létre, hogy minél több fogyatékos embert, minél rövidebb idő alatt próbáljon munkához juttatni úgy, hogy egy rövid képzéssel tovább segítse a holtponton. Éppen ezért nem járhatjuk a hagyományos utakat sem a pedagógiában, sem a pénzügyekben, így egészen máshogy kellett megközelítenünk a feladatainkat. Most ott tartunk, hogy az anyagaink jónak mondhatóak. Az elmúlt két évben több anyagunk is elnyert különböző díjakat, így úgy gondolom, hogy nem rossz az az innováció, amit eddig végeztünk. Az Európai Unió a múlt évben kitüntetéssel jutalmazta a fogyatékosokért végzett innovációnkat.

Azért mondom el ezeket, mert én sok tekintetben az Önök szempontjai ellen fogok beszélni, hiszen én nem egészen onnan jövök, ahonnan Önök, bár én is pedagógus volnék. Én egy mozgássérült vagyok, amit persze lehet a címben szereplő sajtóságot nevelési igényűnek is nevezni, meg mozgási kihívásokkal küzdőnek, illetve sok más ilyen csacskaságnak. Én szeretem nevén nevezni a dolgokat, azért adtam azt az új címet, hogy "A fogyatékosok szakképzése, a szakképzés fogyatékosága". Így talán jobban érthető, hogy miről fogok beszélek.

Nemrég egy konferencián, egy minisztériumi főosztályvezető az SZMM-ből -- egy nagyon szimpatikus, ám kellő ismeretekkel nem rendelkező fiatalember -- azt találta mondani, hogy régen csak szegregált oktatás volt fogyatékosok számára, és lám-lám most már az integráció felé haladunk. Szeretném elmondani Önöknek is, ha véletlenül nem emlékeznenek, hogy régen jószerivel csak integrált képzés volt. Senki nem foglalkozott azzal, hogy a kisgyerekek rossz a lába, vagy a fülén kevesebb hang megy át, esetleg kancsal, vagy nem lát. Felvették az iskolába és szóltak az osztálytársainak, hogy a Pisti táskáját a szünetben majd vigyék át a másik tanterembe. Ezzel a kérdéssel nem nagyon foglalkoztak külön, és mégis működött. Természetesen most nem a nagyon súlyos állapotban lévő hallgatókról beszélek, akik kizárólag szegregált körülmények között oktathatóak. Ezt a kiegészítést nem említem meg minden gondolatnál, de természetesnek tartom.

A régi vezérelv nem a gyógypedagógiai megfontolás volt, hanem a józan ész, amit én nagyon fontosnak tartok. Én úgy foglalnám össze a lényegét, hogy olyan területen képezzük a fogyatékos, vagy más nevelési igényű hallgatót, ahol van lehetősége a teljes értékű munkavégzésre. Ha erre meg tudjuk tanítani, akkor képes lehet teljes értékű munka elvégzésére. A magam példájánál maradva: nekem rossz a lábam, ezért már gyerekkoromban minden tanárom azt mondta, hogy „Neked kisfiam sokat kell tanulni, mert te nem a lábaddal, hanem a fejeddel fogod keresni a kenyeret.” Ha a dolog ilyen egyszerű lenne, akkor a mi munkánk meg az Önöké is az lenne. De, hát van, akinek nehezebb a tanulás, így ez egy kicsi bonyolultabb ügy.

Milyen akadályok vannak az intézményekben? Például a generális megoldási csomagok. Ha fogyatékos a hallgató, akkor azt mondjuk, hogy jöjjön az akadálymentesítés, és akkor az egész intézményt -- a pincétől a padlásig -- át kell építeni, 583 millió 628 forintért, de ha ebbe nem tudsz belefogni, akkor ne is kezdj bele, mert nem felelsz meg a generális megoldási

csomagnak. Mivel majdnem mindenki forráshiányos, ezért a legtöbben lemondanak a megoldásról. Fölírtam magamnak egy mondatot -- „Megoldás egy függöny, egy osztálytárs, egy másik gyakorlat.” –, amihez mondok három példát is. A cigánylány -- aki szintén sajátos nevelési igényű tanuló -- sokszor azért bukik meg tornából, mert úgy neveli a családjá, a hagyományoknak megfelelően, hogy a cigánylány mások előtt nem öltözhét át. Tizennégy éves korában férjhez mehet, de mások előtt nem öltözhét át, mert az erkölcstelen. Ezért tagadja meg, hogy átöltözzön a tornaóra előtt. Van erre akadálymentesítés? Persze, egy kis fülkét is lehetne csinálni, de egyébként fölmentik tornából, vagy megbuktatják.

Egy másik példa: az osztálytárs. Én egész életemben nem akadálymentes iskolába jártam. De mindig volt egy osztálytársam, akit vagy én nyertem meg annak, hogy cipelje a táskámat, vagy néha engem, vagy a tanár azt mondta, hogy „Figyelj, amikor a második emeletre mentek fel a kémia órára, akkor a Misi gyereknek vigyétek föl a cuccát. És a hetes kötelessége ezt intézni.” Így is meg lehet oldani nagyon sok mindent. Persze, mindenkiét nem, de általában lehetséges. Vagy egy mai példa. Az itt ülő Nadas Pál igazgató kolléga rángatott fel a lépcsőn, én így tudok itt előadást tartani. Lám ez sem egy akadálymentes hely, mégis meg lehet ezt valahogy oldani.

Hadd térjek ki egy másik gyakorlatra. Általában pedagógia programokat kell alkotni, és ha nincs nekünk ilyen, akkor lebénulunk. Tétélezzük fel, hogy van egy fogyatékos gyerekünk, Misike, a mozgássérült. Vele milyen pedagógiai programot hajtunk végre a tornaórán? Ezt úgy szokták megoldani, hogy fölmentik tornából, és nem úgy mint régen. Annak idején az volt a gyakorlat, hogy amikor a fiúk átugrották a tornaszámolyt, addig Misikét megtanították, hogy kell rajta átmászni. Na most, az is nagyon hasznos, ha valahonnan menekülni kell, tehát ez egy nagyon jó dolog. Felhívom a figyelmet arra, hogy ezek a dolgok nagyon fontosak tudnak lenni az adott pillanatban.

A szakmai akadályok. Nálunk, Magyarországon, a szakma egy komplex elméleti egység, amit kettő-négy évig kell oktatni, és a rész-szakma is komplex egység, amihez egy-két év tanulás szükséges. Miért? Azért – és lehet, hogy meg fognak Önök sértődni --, hogy az oktatónak legyen mit oktatni. Semmi okát nem látom annak, hogy kétezer órát kelljen tanítani egy egészségügyi gázmestert, de fölépítünk egy rendszert, hogy legyen mivel foglalkoznunk.

Ha racionálisan és az ipar szempontjából vizsgáljuk a dolgot, akkor mit látunk? Azt, hogy egy szakma az ténylegesen egy önálló gyakorlati alapú egység -- természetesen ez egy becsült érték a példa kedvéért --, amely egységként egy-három hónap alatt megtanulható. Utána már rögtön munkába is lehet állni. Ez az a fő szakképzési szempont, amit figyelembe vettünk, amikor mi a fejlesztéseinket csináltuk, és ez nem más, mint az angol szakképzési rendszer. Ott öt szinten, a szinteket egymásra építve, alakították ki a rendszert. Ezek is modulok persze, mint nálunk, de itt a moduláris rendszerből csak a modul hallották meg, azt nem, hogy mire jó. *A moduláris rendszer döntően gyakorlati tevékenységek végrehajtására jó, elméleti alátámasztással.*

A szakma tanulásának egészét egységekre lehet osztani. Nálunk például a kőműves szakmunkás az ötös, a malterkeverő pedig az egyes szint. Miért jó ez? Azért, mert így be tudok iskolázni olyan embert is, akiről eleve tudom, hogy csak az egyest tudja elvégezni. Például: egy enyhe értelmi fogyatékos. Egy másik szakmánál, ahol kisebb a fizikai igénybevétel, egy mozgáskorlátozottat. Tudom róla, hogy a harmadik szintet esetleg nem tudja elérni, de az elsőt, meg a másodikat el tudja végezni.

A másik nagyon fontos szempont, amiért érdemes ezen gondolkodni az az, hogy ebben rendszerben magabiztosan fogja tudni a gyakorlatot. Amikor én egy enyhe értelmi fogyatékos tanítok meg a malter és a beton keverésére, akkor biztosítok a számára száz óra lapátolást és betonkeverő-gép kezelést, meg ami még kell. Ezt egészítse ki öt óra elmélet, hogy miből mennyit kell használni, illetve ha ezt ő egyedül nem képes eldönteni, akkor legalább tudja, hogy kitől kell megkérdeznie. Amennyiben jól el tudja látni ezt a munkát, és a képességei engedik, akkor továbbmehet a kettes, a hármásra, esetleg a négyes, illetve az ötös szintre. Az ötös, az már egy teljes értékű kőműves.

Azért fontos ez, mert azonnal hasznosítható a tudás, illetve itt egyensúlyban van -- ami egyébként nincsen arányban, hiszen a kutató is elmondta nekünk, hogy sokszor nem fizetik meg a tudást -- a szaktudás, a szakképzés és annak az ellenértéke. Miért nem fizetik meg? Mert nem kell a kőműves, csak az aki a maltert keveri. Lehetsz kőműves professzor, akkor is maltert kell keverni, aminek annyi az ára amennyi, és ennyire van pénz. Ezért vesznek fel szakképzetlent, vagy a szakember megy el maltert keverni, ha nem akar munkanélküli lenni.

Néha úgy érzem, hogy nálunk egy porosz oktatási rendszert próbálunk fejleszteni orosz módszerekkel (azaz a teóriát oktatjuk, nem a valóságot) úgy, hogy az angolszász ipart akarunk kiszolgálni vele. Ez nem igazán fog működni. Önök most megállapíthatják, hogy a vizsgáztatás, az OKJ nem tökéletes, és csiszolgatunk még rajta egy kicsit. Ezt is lehet csinálni, de a végeredmény, az ipar, szempontjából nem fog működni. Célravezetőbb útnak látom a gyakorlati egység alapú „learning by doing” – „a csinálva tanulás” -- módszerű oktatást, ami egyenesebb út az ipari felhasználáshoz. Egyenesebb út, mert az alacsonyabb fokozatokat azok is képesek elvégezni, akiről az előbb beszéltem. Ugyanakkor az alacsonyabb teljes fokozat kisebb költséggel jár. Nem kell nekem mindenkit négy évig gyepálni, azt is, akiről tudom, hogy az első kettőt fogja csak elvégezni nagy erőfeszítések árán. Teljesen fölösleges, mert egész életében csak szakképzett segédmunkásként tud dolgozni, és többre valóban nem képes. Ezért nem kell az ő esetében ugyanazt az anyagi áldozatot meghoznom, mint egy teljes értékű szakmunkásnál.

Egy másik szempont; hogy mire Önök beépítik az OKJ-ba azokat a szempontokat, amiket fontosnak tartanak, addigra az ipar már egészen máshol tart. Amikor meghatározzák Önök, hogy az anyagismeretknél milyen anyagokat kell megismerni, addigra azokat az anyagokat már nem is használják. Számptalan esetben fordult elő, hogy a szakmunkás tanuló jött hozzánk tanulni, akkor még kötöttünk ilyen szerződéseket, és állt a nyomdában, mint a borjú az új kapunál, hogy hogy kell megnyomni a start gombot azon a gépen. Megnéztük, hogy milyen gépen dolgozik az iskolában. Olyanon, amin mi harminc évvel ezelőtt. Természetesen látom én is, hogy nehéz ezeket a dolgokat meglépni az iskolákban, és nehéz kérdésekre kell válaszokat találni a szakképzésben.

Az első ilyen kérdés, hogy *a gyakorlati alapú oktatás bevezetése kevesebb oktatót igényel*, ami pedig intézményi ellenérdekeltséget szül az érintettek révén. Mit lehet kezdeni akkor annyi informatikussal, ha nem kell a rovarirtónak is megtanítani az adatbázis kezelést? Amit teljes ostobaság megtanítani, pedig kötelező, benne van az OKJ-ban. Az is benne van egyébként, szakmai és emberi követelményként szó szerint, hogy „a beteggel megfelelő szinten kell tudni beszélni”. A rovarra gondolhatunk ilyenkor, vagy arra, akit megmérgezett a „szakszerű” ellátás következtében?

Egy másik ilyen kérdés, hogy a gyakorlati alapú szakképzések bevezetését nem az állami intézmények, hanem a gyakorlati foglalkoztatók igényei vezérlik, ami azt jelenti, hogy ezek

az intézetek ellenérdekeltek, mert az oktatás sikerességét nálunk azzal nem lehet lemérni, hogy milyen jó, vagy milyen rossz bizonyítványok születnek. Amikor Magyarországon kiállítanak egy bizonyítványt, akkor mindig elkezdünk azon gondolkodni, hogy ha túl jó, akkor nagyon enyhe volt a vizsgakövetelmény, vagy mi nem voltunk jók, ha túl rossz, akkor nagyon rosszul oktattunk-e, vagy túl erős-e a vizsgakövetelmény? Nem ezt kellene kitalálni, hanem meg kellene nézni, hogy hányan helyezkedtek el abban a szakmában. Például, ha órás szakmunkásokat képeztünk három éven keresztül, nézzük meg hányan tudtak elhelyezkedni? Ha csak tízen a százból, akkor nagyon rosszul csináltuk, ha kilencvenen, akkor nagyon jól.

Szeretném elmondani, hogy több intézetet is tanulmányoztam Európában. A St Lloyes College például Angliában már ötven éve az NVQ (National Vocational Qualification) egytől ötig terjedő felmenő modulokból álló gyakorlatorientált képzéssel képez át felnőtt korban megsérült embereket. Olyanokat, akiknek nagyon nehéz az élethelyzete, mert nem fiatal és rugalmas aggyal kell valami teljesen újat megtanulniuk. Ez az intézet 75%-os elhelyezkedési arányt produkál. Le a kalappal bármelyik magyarországi szakképző intézet előtt, amelyik felmutatja ezt az eredményt épp és egészséges gyerekekkel, vagy felnőttekkel! Nálunk én még ilyenről nem hallottam, pedig ott ezt megcsinálják, és bizonyítható, hogy sikeresen. Nekünk nagyon jól vizsgázott hallgatóink vannak, akik elmennek a gyárba, és sokszor nagyon gyorsan kirúgják őket, mert a gép mellett nem tudnak megoldani semmiféle gyakorlati feladatot. Nehéz ezt a problémát megoldani a fogyatékos gyerekek oktatásában is. Ezért mondtam, hogy a józanész, és nem a gyógypedagógiai megfontolás kell, hogy vezesse Önöket, többségi iskolai igazgatókat, amikor egy fogyatékos fiatal, vagy gyereket befogadnak, illetve elutasítanak.

Én a szakképzésben szűkebb, de nagyon fontos szerepet adnék a gyógypedagógusnak. Adjon megszívlelendő tanácsokat, de azon túl ne szóljon bele az oktatásba. Magyarországon ugye ez is másképp történik. Ha valakinek gyógypedagógusi diplomát ad az Isten, akkor funkciót is rendel hozzá a törvény, és mindenféle módon bele kell, hogy avatkozzon a szakképzésbe, miközben ő nem igazán ért hozzá. Nekem nagyon sok gyógypedagógus barátom van, és alapítója vagyok egy gyógypedagógusokkal és egy mozgássérült gyerekekkel foglalkozó alapítványnak is. Mégis azt mondom Önöknek, hogy a gyógypedagógus -- ebből a szempontból -- egy segítő ellenfél, mert ő arra specializálódott, hogy pátyolgassa és kiszolgálja a maga módszerével azt, akit egyébként nem nagyon kéne. Abban zseniálisak, hogy a nagyon nehéz eseteket miként lehet megoldani, de a többiekkel ne ők foglalkozzanak. Ebben kérdésben én az amerikaiakkal értek egyet. Az amerikai „Önálló Élet Mozgalom” elnöke elmondja minden előadása bevezetőjében, hogy a fogyatékosok önálló életének legnagyobb ellensége a gyógypedagógus, majd elmagyarázza persze, hogy ezt miként kell érteni. Szerinte a segítségnek, a pátyolgatásnak, a speciális megoldásoknak is csak egy bizonyos mértékig van segítő és előrevívó szerepe az életben, azon túl már nem.

Nehéz a megfelelő pénz biztosítása, de nem azért, mert nincs pénz, hanem azért, mert a gyakorlati alapú szakképzés eredményét a munkába helyezés mutatja, ezért a csekély hatékonyságú képzések elbuknak, ezekre nem lehet pénzt adni. A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet olyan kikötéssel írt ki egy fogyatékosok oktatására szóló pályázatot, miszerint, ha a fogyatékos három hónapon belül nem helyezkedik el a képzést követően, akkor vissza kell fizetnie a képzés költségét. Így erkölcstelen, mert ez nem csak a hallgatón múlik. A pénzzel sokszor nem az a gond, hogy nincs, hanem az, hogy mennyit dobunk ki belőle az ablakon. Még egyszer mondom, ha azt vesszük eredményességnek, hogy mennyien tudnak elhelyezkedni, akkor rögtön lehet látni, hogy milyen sokat pazarolunk.

A gyógypedagógiai lufik is kipukkannak, nincsen eredményük, amikor azt mondják, hogy majd mi megoldjuk, majd mi jobban fogjuk csinálni, mint az a „szaki”, aki egyébként a sérültséghez magához nem ért. Egyszer a szakképzés speciális módszeréhez írták le valahol, hogy a cipész is lehet fogyatékos, mondjuk mozgássérült, de a tolókosiban ülő cipésznek az asztalát meg kell dönteni 45 fokban, mert úgy jobban kézre esik. Az valóban igaz, hogy neki jobban kézre esik, csak hogy aki ismeri valamennyire a cipész szakmát, az tudja, hogy a cipész nem az asztalon dolgozik, hanem a térdén, meg a kaptafán. Az asztala az azt a célt szolgálja, hogy ott tarja a szerszámokat. Ha megdöntjük az asztalt, az összes szerszáma leesik.

Az én véleményem szerint a szakképzés jelenlegi rendszere fenntarthatatlan és céltalan, mert egyre inkább csak a termelési folyamatokban részt vállalni képes munkaerőre van szükség. Miközben az ország gazdasága egyre nagyobb gondokkal küzd, addig az országban nem találunk szakembereket, akik elvégeznék munkát. Nem azért, mert nincsenek meg a képességeik azoknak, akik képzik őket, hanem azért, mert a képzettségük, a módszereik nem felelnek meg a mai ipar követelményeinek.

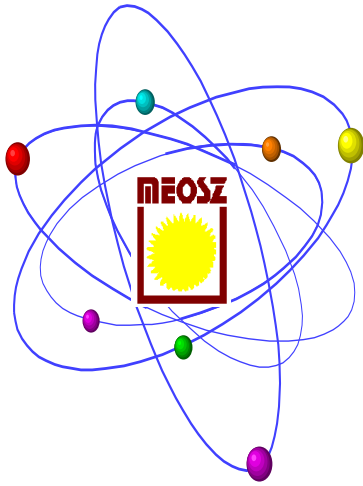
Teljesen egyet értek azokkal, akik potenciális analfabétákról beszéltek, mert mi olyanokkal foglalkozunk, akik esetleg negyven éves korukban lettek sérültek, húsz éves korukban volt utoljára könyv a kezükben, és most a lebutított multimédiásan anyag használati utasítását sem értik, nem hogy magát az anyagot.

Hatalmas itthoni hátrányokkal kell megküzdenünk, és egy olyan angolszász iparral, ahol a kultúra része az, hogy ha két órát vonatozok, akkor veszek egy kis szakmai ismertető füzetet a pályaudvaron, amit útközben elolvasok, hogy ne maradjak le a szakmai fejlődésben. Ez nem az egyetemet végzettekénél, hanem a szakmunkásoknál gyakorlat harminc éve. Azóta tudják, hogy mindig tovább kell magukat képezni, mert különben kirúgják, őket és elveszítik az állásukat.

Két ténytet hagytam a végére. Az egyik, hogy nálunk a fogyatékosok 10%-a dolgozik az EU 55%-ával szemben. Ez azokra a fogyatékosokra vonatkozik, akik képesek lennének még munkát végezni. Az egészségesek 56%-a dolgozik az EU 65-70%-ával szemben.

Látszik, hogy mi feladat és az is -- ami egy másik beszélgetés tárgya lenne --, hogy még jó ideig nem az egyetemet végzett embereket bízzák meg munkával, mert azokat a munkákat általában nem mi fogjuk megkapni a nemzetközi munkamegosztásban. Nekünk egy nagyon erős szakmunkás képzés és ellátottság irányába kellene elmozdulnunk, ha tovább akarunk lépni a nagyobb hozzáadott értéket teremtő tevékenységek felé. Szerintem az Önök munkájának rendkívül nagy szerepe lesz a jövőben, de nem biztos, hogy az eddigi módon.

Köszönöm a figyelmüket!

MOZGÁSKORLÁTOZOTTAK EGYESÜLETEINEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE
**OKTATÁSI, TOVÁBBKÉPZŐ ÉS
TÁVMUNKA INTÉZET**

EDUCATIONAL AND TELEWORKING INSTITUTE
OF THE NATIONAL FEDERATION OF ASSOCIATIONS OF DISABLED PEOPLE
(Nyt.szám: 01081804 FAT akkreditációs szám: AL-1585)

1032 Budapest, San Marco u. 76.

<http://www.meosz.hu>

Igazgató: Dr. Derera Mihály

MEOSZ OTTI – TÍZ ÉV (ÉS JELEN) SZÁMOKBAN (1999-2009)

A MEOSZ OTTI tevékenysége

Oktatás, továbbképzés – elsősorban távoktatási ill. eLearning módszerekkel.
Munkaközvetítés, mentorálás
Oktatás fejlesztés, módszertani fejlesztés
MEOSZ interaktív szolgáltató portál fejlesztés, üzemeltetés (www.meosz.hu)

A MEOSZ OTTI célközönsége:

95% mozgáskorlátozott (80%-uk kétharmados egészségromlás felett)
4% siket, vak
1% fogyatékoság nélküli

Igénybevétel

Hallgatók száma 10 év alatt: 6.406
2009/2010 tanév 292 hallgató+114 munkaközvetítéssel mentorált
www.meosz.hu olvasottsága 170.000 fő/év (jelenlegi szint 18271 Március)

Eredményesség

Beiratkozott hallgatók 64%-a tett vizsgát, a vizsgázottak 93,8%-a eredményes, 6,2%-a eredménytelen

Munkaközvetítő rendszerben résztvevők 12%-a jutott munkához.

Az egyesületek az interaktív honlap rendszerbe 1 év alatt 17300 alkalommal léptek be, 7065 anyagot publikáltak, ebből 2386 jelenleg is aktuális, olvasható a honlapon. A szakértők az interaktív honlap rendszerben 270 órányi fogadóórát tartottak.

Az online tanfolyamokra 177 fő, az online álláskeresésre 348 fő jelentkezett.
A honlapra az utolsó két hónapban 682 új olvasói hirdetés és 48 hozzászólás érkezett.

Jelenlegi kurzusok

A számítógép kezelés alapjai (Távoktatás, Face-to-face oktatás)
Az internet felfedezése (Távoktatás, Face-to-face oktatás)
Html programozó (Távoktatás)
Dinamikus Weblap szerkesztés (Távoktatás)
Java programozás (Távoktatás)
Pénzkeresés az interneten (Távoktatás, Online oktatás)
Képfeldolgozás számítógéppel (Távoktatás, Online oktatás)
Hangfeldolgozás számítógéppel (Távoktatás)
Adatbázis programozás (MySQL) (Távoktatás)
Angol alapfokú nyelvtanfolyam (Távoktatás)
Linux kóstoló (Budapest)
CISCO hálózati Akadémia

Költségek

Fejlesztés (10 év alatt) 106 M

Működtetés (10 év alatt) 75 M

Egy kallgatóra jutó átlagos költség 28.000 Ft

Kurzus költség 12.000-450.000 Ft/fő

Megjegyzés: Meg nem kapott (de a normatív támogatási feltételeknek megfelelő elvileg járó) állami támogatás 10 év alatt 82,3 M Ft. Megkapott állami támogatás 10,2 M Ft. (2009 évben teljesített távoktatási óraszám 21430. Ebből normatív támogatási kritériumoknak megfelelő: 10500 óra.)

Egy teljesített órára vetített költség 580 Ft (honlap költségek nélkül kb 450 Ft), állami összehasonlító normatíva 780 Ft.

Fejlesztés

Kifejlesztett tananyag: 15

Kifejlesztett tananyag oldal: 4500

Kifejlesztett tananyag videó 2520 perc

www.meosz.hu terjedelem jelenleg 2232 oldal (2,8 GB)

Emberi erőforrás

9 tanár (részmunkaidőben, kb 208 óra/hó)

4 munkavállalási tanácsadó (kb 130 óra/hó)

1 adminisztrátor (120 óra/hó)

1 technikai munkatárs (120 óra/hó)

1 call centeres (120 óra/hó)

1 webmester

1 igazgató

2-3 alvállalkozó (fejlesztésben)

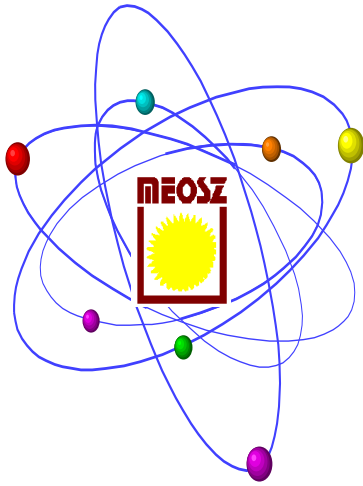
Technikai erőforrás

2 tanterem (30% kihasználtsággal), 33 számítógép, 4 nyomtató, 2 projector, 1 iroda

Elismerések

Kétszeres Kiváló Multimédia Díj (eFesztivál 2006,2008)

Handinnov Nemzetközi Innovációs Elismerés (EU Elnökség, Párizs, 2008)

MOZGÁSKORLÁTOZOTTAK EGYESÜLETEINEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE

***OKTATÁSI, TOVÁBBKÉPZŐ ÉS
TÁVMUNKA INTÉZET***

EDUCATIONAL AND TELEWORKING INSTITUTE
OF THE NATIONAL FEDERATION OF ASSOCIATIONS OF DISABLED PEOPLE

(Nyt.szám: 01081804 FAT akkreditációs szám: AL-1585)

1032 Budapest, San Marco u. 76.

<http://www.meosz.hu>

Igazgató: Dr. Derera Mihály

**Az eTeaching és eLearning
a MEOSZ Oktatási Intézetében**

Új utak a fogyatékosággal élő emberek hatékony felkészítésében

2010 Május
© MEOSZ OTTI

Az eTeaching és eLearning a MEOSZ Oktatási Intézetében

A felnőttképzés célja az élethosszig tanulás biztosítása. Az embernek értékesnek kell válnia a munkaerőpiac számára. Elavult ismereteit fel kell frissítenie, át kell képeznie magát. Az Európai Unió az egész életen át tanulást támogatja és ösztönzi. Egy állampolgárnak akár több munkahelye is lehet élete során, a cél az, hogy jobb, jövedelmezőbb helyet találjon. Mindezeket nagyon fontosnak tartjuk a fogyatékos emberek számára is, akiknek nagyrésztük középkorú, még sokáig dolgozhatnak de a fogyatékoságuk bekövetkezése után egyre nehezebben kapnak olyan állást amit el tudnak végezni, vagy nincs megfelelő képzettségük hozzá.

A tanulni vágyó felnőttek többsége ma már rendelkezik infokommunikációs eszközökkel.

Az eLearning megfelelő oktatási forma a felnőtt fogyatékkal élők számára is, amely egyénileg otthonról megtanulhatja mindazt amire szüksége van modern multimédiás tananyag segítségével.

Az eLearning, eTeaching az informatikai eszközökkel zajló távoktatás immár egyre nagyobb népszerűségnek örvendő képzési forma MEOSZ OTTI-ban.

Mára egyértelművé vált, hogy a fogyatékkal élők számára az eLearning, eTeaching alapja lett a hatékonyság és innovációs képességek növelésének és a folyamatos tanulás és információszerzésének is. Az online tanulás egyéni igényekhez szabható, a legnagyobb előnye rugalmasságában rejlik, hiszen a tanuló bárhol, bármikor, saját tanulási igényeit figyelembe véve tud tanulni és mindehhez még online tanárt is kap.

Ahhoz hogy a hallgató részt vehessen, a képzésen, a konzultáción nem kell 3-4 órát utaznia az ország másik részéről, és ez nagyon fontos a fogyatékkal élők számára. A képzésben részt vevők szabadon kommunikálhatnak egymással, információkat cserélhetnek szöveg formájában, mely kommunikáció tanár-diák és diák-diák viszonylatban egyaránt működik. Az oktatás annyiszor megismételhető, ahányszor arra szükség van rá.

Milyen feltételek kellenek ?

Ahhoz hogy egy hallgató részt tudjon venni online oktatáson szüksége van internet elérésre és egy számítógépre. Semmiféle speciális eszközre szoftverre nincs szükség.

Az e-learning képzés formája az intézetünkben

Intézetünkben a szinkron és az aszinkronképzés egyvelege alakult ki. Ez azt jelenti, hogy a tanuló miután jelentkezett a képzésre, és felvételt nyert, e-mailben megkapja a hozzáférést a online tanfolyam eléréséhez vagy CD-n megkapja a tananyagot. Így elérhető számára multimédiás tananyag. Az oktatóanyag tartalmazza az összes útmutatást, magyarázatot.

A hallgatónak lehetősége van megbeszélésre más tanulókkal zárt chatfalon keresztül és egy előre megadott napon és időben, lehetősége van hogy, konzultáljon a tanárával, kérdéseket tegyen fel és megbeszéljék mindazon problémákat amik felmerültek a tanulás során.

A konzultációnak több módja van, amelyek történhet személyes részvétellel budapesti tanterünkben vagy e-teaching formában zárt chat falon, skypon, és email-en keresztül.

Az anyagot úgy olvashatják el, az on-demand videókat és hanganyagokat úgy hallgathatják és nézhetik meg, hogy közben feladatokat kell teljesíteniük és lehetőséget kapnak saját előrehaladásunk ellenőrzésére is. Csak az léphet tovább egyik anyagról a másikra aki tanul.

Hogyan bizonyítja be, hogy tanul? Minden modul végén egy-egy feladatot be kell küldeni a tanárnak, aki kijavítja és tovább engedi a hallgatót a következő modulra.

A másik fontos elem, hogy **tanár folyamatosan** aki tartja a hallgatóval a kapcsolatot, instrukciókat ad, kérdez és válaszol. Több esetben az online rendszeren a tanár korábbi, hallgatók előtt megtartott előadásainak hang vagy videó felvételét is közzéteszi.

Az online tanfolyam ad egy időkeretet, ezen belül akkor és úgy tanulnak a résztvevők, ahogyan az nekik a legjobban megfelel.

A következő éveink stratégiája, az eTeaching fejlesztése

A következő éveink stratégiája, hogy olyan, oktató által irányított eLearning, eTeaching rendszert fejlesszünk ki, amely a hagyományos távoktatási módszereket egészíti ki a web technológiával.

Ebben az oktatási formában valós idejű, streaming kommunikáció folyik: video- és audiokonferencia, chat, képernyő- vagy alkalmazás megosztás, voip beszélgetés. A tanulók a bemutatók nézéséhez médialejátszókat használnak, használnak fórumot, ahol a hallgatók egymással, illetve az oktatóval tarthatják a kapcsolatot, megbeszélhetik a problémákat, feladatokat helyezhetnek el.

Azok a hallgatók akik nem tudnak részt venni oktatáson, egy későbbi időpontban lehetőségük van, hogy vissza nézhessék on-demand formában az oktatási anyagokat.

Hogy ez jól működjön, a központban a streaming kommunikációhoz szükség van szélessávú Internet eléréshez, és videokonferencia létrehozáshoz szükséges jó minőségű technikai eszközökre (szerver, kamera, mikrofon, digitalizáló szoftver stb.).